

H. A. de Boer, voorzitter van de ARP.

Slotwoord H. A. de Boer (nieuwe ARP-voorzitter)

Het programma vermeldt een slotwoord. Mag ik dat beginnen met u en de leden van de kiesverenigingen te danken voor het aan mij gegeven vertrouwen. Ik ben mij er goed van bewust dat nog moet blijken of dat vertrouwen terecht is gegeven. Vertrouwen moet in de praktijk van het werk verdiend worden. Ik van mijn kant ben bereid mij in te zetten, te luisteren, te leren, om zodoende ook zelf te kunnen sturen. Leiding geven aan een partij doet een voorzitter niet alleen, hopelijk samen met velen. Hij kan het ook niet alleen. Onze christelijke politieke beweging vormen wij samen. Wij dragen voor het resultaat ook samen verantwoordelijkheid. Ik treed u open tegemoet; en meen op een gelijke instelling van allen in onze partij te mogen rekenen.

Ideaal

Wij hebben elkaar hard nodig. Wij hebben ons vandaag opnieuw grondig bezig gehouden met de totstandkoming van het CDA. Ik zeg opnieuw. Ik kan mij voorstellen dat er mensen zijn die naar die hernieuwde discussie niet uit hebben zitten kijken. Anderen ontgaat wellicht de zin van het spreken over woordjes en formuleringen in een resolutie. En er zijn er ook die de pasjes vooruit maar erg magertjes vinden. Van dat ongeduld zullen allen iets verstaan. De christen-democratische samenwerking, die die wij in onze kring als een ideaal hebben aangeduid en nog aanduiden, kun je bij alle discussies ook doodpraten.

Wij hebben er als partijraad echter opnieuw over gepraat juist omdat het CDA, dat ideaal van dat samendragen van de christen-democratie, ons zo ter harte gaat.

Daarom is ons opnieuw spreken in zich zelf reeds positief. Het geeft blijk van onze grote betrokkenheid bij de verdere ontwikkeling van het CDA. Samen met KVP en CHU zeggen wij: het is ook óns CDA. Juist vanuit die gezamenlijk beleefde verantwoordelijkheid voor een CDA dat iets voorstelt, dat karakter heeft, discussiëerden wij lang en grondig. Zetten wij de puntjes op de i, en de komma's er soms bij. Onze bijdrage is tenslotte een bijdrage vanuit de anti-revolutionaire geestesgesteldheid. Anderen moeten dat weten te plaatsen. Voor ons zelf kan het geen kwaad op z'n tijd ook de betrekkelijkheid van eigen inbreng in te zien. Proberen gelijk te krijgen behoeft niemand te leren. Ongelijk erkennen is een weinig beoefende deugd.

Wij hebben elkaar op een uitspraak gevonden. Die uitspraak is zoals ze is omdat wij voor ons deel mee willen werken aan de totstandkoming van het CDA, via één lijst, van één politieke beweging.

Eensgezindheid

Die uitspraak luidt zoals ze luidt omdat wij als Anti's samen, in zo groot

mogelijke eensgezindheid, naar het CDA op weg zijn. Met mensen die je bijna mee moet trekken. Met mensen die elke keer bijgepraat en overtuigd moeten worden. Met de voorzichtig maar gestaag voorwaarts gaande hoofdmacht en met de koplopers, zij die de stoet soms ver vooruit zijn in hun enthousiasme voor het CDA. Met hen allen willen wij uitkomen bij een CDA dat ook allen boeit, willen wij uitkomen bij één lijst en één verkiezingscampagne in 1977. Dat vraagt bereidheid voor bewust verder gaan van deze, begrip voor bestaande aarzelingen van gene, mildheid en wijsheid van vele en van allen een diep geworteld besef dat het CDA alleen dan echt slaagt wanneer wij het *allen* meemaken. Daarop is onze koers gericht, aan onze politieke wil om te slagen mag niemand twifelen. Onze uitspraak van vandaag is ook zoals ze is omdat wij onszelf serieus willen blijven nemen. Wij hebben vanaf het prille begin gezegd dat wij geen CDA wensen om het CDA. De vorm bezielt niet, de huls alleen vermag niet te boeien. Het gaat om de inhoud daarvan.

De ARP heeft de inhoud vorm willen geven toen de bereidheid om op weg te gaan naar het CDA werd verbonden aan te bereiken overeenstemming over uitgangspunt, program en uitvoering. Aan de inhoud wordt hard gewerkt door de programcommissie en door hen die aan de opstelling van uitgangspunten bezig zijn. Over de uitvoering, het politieke beleid spreekt onze resolutie duidelijke taal. Wij houden ons aan de op Woudschoten gemaakte afspraken en zullen positief, en in vertrouwen op een goede afloop, ons moeten haasten een begin te maken met de aflossing van de politieke hypotheek.

Pretentie

Mijn collega van de CHU, de heer Van Verschuer heeft vandaag op de Unieraad in Utrecht, sprekend over het CDA, onder meer gezegd dat „nu er duidelijker dan ooit behoefte is aan principiële christelijke politiek, nu ons land dreigt opgedeeld te worden tussen socialisten met staats-almacht en liberalen met mens-almacht allures, de christen-democratie de noodzakelijke derde weg in de politiek kan zijn”.

Ik onderschrijf dat ten volle. En ik zeg er bij dat principiële christelijke politiek dan kans heeft tot stand te komen wanneer wij ons samen inzetten voor een partij met karakter, met een politieke lading, die bij die hoge pretentie past. Daaraan inhoud te geven dient onze gemeenschappelijke zorg te zijn.

Serieus blijven nemen

Ik sprak over onszelf serieus blijven nemen.

Ik wil dat, waar mogelijk, ook graag op mijzelf van toepassing doen zijn. Daarom blijf ik zeggen dat voor mij geldt dat uw vertrouwensmannen die de politiek in de praktijk moeten uitdragen — willen zij ook voor het volk geloofwaardig zijn — vanuit hun hart moeten kunnen spreken, wanneer

zij pogen vanuit de door het CDA aanvaarde grondslag praktische politiek te bedrijven.

Ik voel mij thuis bij een woord van Bruins Slot: „Wij realiseren ons dat het woordje „christelijk” ons confronteert met een pretentie, een pretentie die wij alleen verdragen en aanvaarden kunnen als wij er de roeping in erkennen, waarop het gelovig hart zelf amen zegt”.

Wij beleven Adventstijd. Tijd van hoop en verwachting.

Velen hebben nauwelijks enige hoop. En er is, wie de opgehoopte ellende op deze aarde ziet, voor miljoenen ook geen reden toe. Anderen, ik denk ook aan politieke en maatschappelijke ontwikkelingen, in eigen land, koesteren de verwachting dat nu dan toch eindelijk de structuren van het bestaande bestel veranderd en vernieuwd zullen worden.

Advent wil ons zeggen dat God iets belooft. De belofte van een goede en schone toekomst. God belooft heil, gaafheid, vrede en gerechtigheid. God maakt dit waar. Hoe is onbekend. Bekend is dat mensen er een rol in meespelen. „Het heil komt niet over ons als een regenbui in mei” (Van Niftrik). Wij moeten het heil, de vrede en de gerechtigheid ook willen.

Solidariteit

Wij zien nog niet veel van een goede en schone wereld.

Gerechtigheid neemt nog niet die gestalte aan die ons voor ogen staat. En in ons CDA en in onze ARP ervaren wij bij lange na niet een bereidheid die ons met overgave zet aan de uitvoering van een politiek die onze solidariteit toont met ontrechte en uitgebuide mensen waar ook ter wereld. Een politiek die vrede en recht echt naderbij brengt. Die zwakken helpt. Wij staan ons zelf daarbij vaak erg in de weg. Maar God blijft spreken van zijn toekomst voor mensheid en wereld. En hij wil ook ons in zijn geschiedenis invoegen.

In het werken aan die toekomst ligt onze gemeenschappelijke roeping. Wij mogen er, in onze bijdrage binnen de ARP en het CDA, aan werken. Heel concreet, wanneer in onze partij volgend jaar de discussies gevoerd zullen worden over ons gemeenschappelijk politiek program voor de parlementaire periode 1977-1981. Dan zal ook duidelijk moeten worden hoe wij ons zelf door het evangelie in de politiek willen laten leiden, wanneer wij onze zienswijze en onze wensen gaan verwoorden, concreet vorm gaan geven.

De gehele partij zal zich bij die discussie betrokken moeten weten. Voor zijn toekomst wil God egoïstische en vaak onwillige mensen gebruiken.

Zullen wij ons door die toekomstverwachting laten meeslepen? En ons zo laten omvormen, bekeren, dat wij mee kunnen werken aan het naderbij brengen van die toekomst. Goed, gaaf, schoon.

Wij kunnen dat ondanks onszelf en ondanks alle zichtbare tekenen van

het tegendeel, met Paulus „tegen hoop op hoop blijven geloven”. En eraan blijven werken.
Want God houdt woord.

Eén van de stemmingen tijdens de AR-partijraad op 13 december 1975 te Hoogeveen.